

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

Lietuvos Respublikos
žemės ūkio ministerijai
Gedimino pr. 19, 01103 Vilnius

VALSTYBINIO AUDITO IŠVADA

2014 m. liepos 15 d. Nr. 9-40

Vilnius

Mes atlikome Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos 2013 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio, sudaryto konsoliduojant Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos, 8 jai pavaldžių biudžetinių įstaigų, žemės ūkio ministro valdymo srities 2 asignavimų valdytojų finansines ataskaitas, taip pat konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio, sudaryto Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos ir 8 jai pavaldžių biudžetinių įstaigų biudžeto vykdymo ataskaitų pagrindu, bei valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos ir jai pavaldžiose įstaigose per 2013 metus auditą.

Vadovybės atsakomybė

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministras arba jo įgaliotas administracijos vadovas yra atsakingas už konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio parengimą ir teisingą pateikimą pagal Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus, konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio parengimą ir teisingą pateikimą pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus, reglamentuojančius šio rinkinio sudarymą, bei Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos ir jai pavaldžių įstaigų valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą ir jų naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams bei efektyvią vidaus kontrolę.

Auditoriaus atsakomybė

Mūsų pareiga, remiantis atliktu auditu, pareikšti nuomonę dėl Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių bei dėl valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijoje ir jai pavaldžiose įstaigose.

Auditą atlikome pagal Valstybinio audito reikalavimus, Tarptautinius audito standartus ir Tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus, kuriuose nurodyta auditą planuoti ir atlikti taip, kad būtų gautas pakankamas užtikrinimas dėl konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių tinkamo ir teisingo pateikimo bei dėl valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams. Audito metu surinkome

įrodymus, kuriais pagrindėme šiuos vertinimus: ministerijos apskaitos sistemos ir metodų, įskaitant vadovybės atliktus apskaitinius įvertinimus; konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenų, šių rinkinių parengimo ir pateikimo; valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams. Manome, kad surinkti audito įrodymai suteikia pakankamą pagrindą pareikšti auditoriaus nuomonę.

Neigiamos nuomonės dėl konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio pagrindas

Nacionalinė žemės tarnyba finansinėse ataskaitose nurodė netinkamai nustatytą laisvos valstybinės žemės tikrąją vertę, todėl negalėjome patvirtinti, kad konsoliduotojoje Finansinės būklės ataskaitoje pagal 2013-12-31 duomenis teisingai nurodytas žemės (A.II.1 eil.) likutis – 64 698 395,3 tūkst. Lt (iš 85 591 288,3 tūkst. Lt) ir finansavimo sumų iš valstybės biudžeto (D.I.1 eil.) likutis – 64 698 395,3 tūkst. Lt (iš 73 332 223,8 tūkst. Lt) (ataskaitos 1.1 poskyris 6–8 psl.).

Tarnyba ne visais atvejais registravo gautinas palūkanas ir delspinigius už parduotą žemę, klaidingai įtraukė į apskaitą iš žemės pirkėjų gautas sumas, neatsižvelgdama į tai, kad pirmiau turi būti sumokėtos palūkanos ir delspinigiai, o po to – skola už pagrindinės prievolės vykdymą (žemę), 2013 metų pabaigoje nevertino gautinų sumų nuvertėjimo požymių ir neužregistravo nuvertėjimo sąnaudų. Todėl negalėjome patvirtinti, kad remiantis 2013 m. gruodžio 31 d. duomenimis konsoliduotosiose finansinėse ataskaitose nurodyti teisingi likučiai:

- Finansinės būklės ataskaitoje: ilgalaikis finansinis turtas (A.III eil.) – 411 393,8 tūkst. Lt; gautinos trumpalaikės finansinės sumos (C.III.1 eil.) – 33 871,5 tūkst. Lt; kitos gautinos sumos (C.III.6 eil.) – 34 754,7 tūkst. Lt; kiti įsipareigojimai (ilgalaikiai) (E.I.3 eil.) – 411 238, 8 tūkst. Lt; sukauptos mokėtinos sumos (E.II.11 eil.) – 9 213,1 tūkst. Lt; kiti trumpalaikiai įsipareigojimai (E.II.12 eil.) – 46 253,4 tūkst. Lt;
- Veiklos rezultatų ataskaitoje: pervestinos pagrindinės veiklos kitos pajamos (A.III.2 eil.) – 295 954,6 tūkst. Lt; nuvertėjimo ir nurašytų sumų sąnaudos (B.VIII eil.) – 519 642,9 tūkst. Lt (ataskaitos 1.2 poskyris, 8–12 psl.).

Ministerija, neturėdama detalios informacijos apie bankų administruojamas išduotas lengvatines paskolas, negalėjo tinkamai vykdyti 17-ojo VSAFAS reikalavimų dėl ilgalaikių gautinų sumų einamųjų metų dalies perkėlimo, amortizuotos savikainos skaičiavimo ir nuvertėjimo požymių vertinimo. Todėl negalėjome patvirtinti, kad konsoliduotosiose finansinėse ataskaitose pagal 2013 m. gruodžio 31 d. duomenis nurodyti teisingi likučiai:

- Finansinės būklės ataskaitoje: ilgalaikis finansinis turtas (A.III eil.) – 32 370,5 tūkst. Lt; gautinos trumpalaikės finansinės sumos (C.III.1 eil.) – 101,3 tūkst. Lt; sukauptos mokėtinos sumos (E.II.11 eil.) – 32 370,5 tūkst. Lt;
- Veiklos rezultatų ataskaitoje: nuvertėjimo ir nurašytų sumų sąnaudos (B.VIII eil.) – 696,1 tūkst. Lt (ataskaitos 1.3 poskyris, 13–14 psl.).

Nacionalinė mokėjimo agentūra, nesilaikydama 19-ojo VSAFAS, finansinės nuomos kriterijų atitinkančią programinės įrangos licencijų nuomą neteisingai registravo kaip veiklos nuomą, todėl konsoliduotojoje Finansinės būklės ataskaitoje nurodyta nematerialiojo turto vertė 2 816,8 tūkst. Lt mažesnė, išankstiniai apmokėjimai – 992,6 tūkst. Lt didesni, įsipareigojimai – 1 824,2 tūkst. Lt mažesni (ataskaitos 1.4 poskyris, 14–15 psl.).

Neigiama nuomonė dėl konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio

Mūsų nuomone, dėl neigiamos nuomonės pagrindą sudarančių dalykų poveikio Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos 2013 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys visais

reikšmingais atžvilgiais neparodo tikros ir teisingos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos konsoliduojamų subjektų grupės 2013 m. gruodžio 31 d. finansinės būklės, 2013 metų veiklos rezultatų, grynojo turto pokyčių ir pinigų srautų pagal Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus.

Besąlyginė nuomonė dėl konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio

Mūsų nuomone, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos 2013 metų konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys visais reikšmingais atžvilgiais parengtas ir pateiktas pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus, reglamentuojančius šio rinkinio sudarymą.

Sąlyginės nuomonės dėl valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams pagrindas

Ministerija nevykdė Biudžeto sandaros įstatyme nustatytos prievolės asignavimų valdytojui – užtikrinti programų vykdymo ir paskirtų asignavimų naudojimo teisėtumą ir ekonomiškumą, nes, Pagalbos veislininkystei taisyklėse nenustačiusi kilmės knygoms rengti ir tvarkyti reikalingų administracinių išlaidų limitų, neįvertinusi realaus lėšų šiam tikslui poreikio, patvirtinusi objektyviai nepagrįstus pagalbos veislininkystei skirstymo kriterijus ir jų dydžius, nenustačiusi pakankamų valstybės biudžeto lėšų naudojimo kontrolės procedūrų, skyrė Žemės ūkio rūmams 1 600 tūkst. Lt lėšų (ataskaitos 2.1 poskyris, 15–20 psl.).

Ministerija, patvirtinusi lėšų naudojimo sąmatą pagal patvirtiną įkainį, neužtikrino tinkamos valstybės biudžeto lėšų naudojimo kontrolės, nes UAB „Lietuvos žirgynas“ skirtas lėšas naudojo neatsižvelgdama į sąmatoje nustatytus išlaidų rūšių dydžius, be to, 88,5 tūkst. Lt biudžeto asignavimų, skirtų vykdyti ūkinių gyvūnų genetinių išteklių išsaugojimo veiklą, panaudojo ne pagal paskirtį, netinkamoms išlaidoms, tai yra, apskaičiuojant įkainį, padengti lėšų naudojimo sąmatoje ir priemonės finansavimo taisyklėse nenustatytas išlaidas (ataskaitos 2.2 poskyris, 20–22 psl.).

Ministerija, pirkdama tarnybinių kelionių organizavimo paslaugas, pažeidė Viešųjų pirkimų įstatyme nustatytus lygiateisiškumo, nediskriminavimo ir skaidrumo principus, nuostatas dėl kainodaros būdo nustatymo, nesilaikė draudimo keisti sutarties nuostatas, nes jos vykdymo metu už tiekėjo teikiamus skrydžių lėktuvais bilietus mokėjo brangiau, nei nurodyta laimėjusio tiekėjo pasiūlyme ir sutartyje, o sutartyje nenurodytų skrydžių bilietus, neužtikrindama konkurencijos, pirkto iš vieno tiekėjo. Pažeisdama Viešųjų pirkimų įstatymą per 11 mėnesių sutarties vykdymo laikotarpį už paslaugas ministerija sumokėjo 1 657,2 tūkst. Lt, 316,2 tūkst. Lt daugiau, nei buvo nurodyta sutartyje (ataskaitos 2.3 poskyris, 22–25 psl.).

Ministerija, vykdydama tarptautinio ristūnų žirgų renginio organizavimo paslaugos pirkimą, nesivadovavo savo patvirtintomis tokių renginių ir pagalbos veislininkystei taisyklėmis ir pažeidė Viešųjų pirkimų įstatymo 3 straipsnyje nustatytą skaidrumo principą, 18 straipsnio reikalavimus dėl sutarties vykdymo ir 24 straipsnio reikalavimus dėl pirkimo dokumentų tikslumo ir aiškumo, nekontroliavo, kaip gaunamos ir panaudojamos jos vardu organizuojamo renginio rėmėjų lėšos, todėl paslaugas įsigijo neracionaliai panaudojusi 139,8 tūkst. Lt valstybės biudžeto lėšų (ataskaitos 2.4 poskyris, 26–27 psl.).

Nacionalinė mokėjimo agentūra, vykdydama didelės vertės informacinių technologijų paslaugų pirkimo procedūras, vadovavosi neteisinga privačios bendrovės už atlyginimą pateikta išvada ir pažeidė Viešųjų pirkimų įstatymo nuostatas, nes formaliai ir netinkamai įvertino tiekėjo pasiūlytos 1,5 mln. Lt, arba 30 proc. mažesnės nei pripažinto laimėjusiu tiekėjo, kainos pagrįstumą. Dėl agentūros padarytų Viešųjų pirkimų įstatymo pažeidimų teismui skyrus baudą, 100,0 tūkst. Lt

biudžeto asignavimų panaudota įgyvendinti ne programos „Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros politikos formavimas ir administravimas“ nustatytus tikslus, uždavinius ir priemones (ataskaitos 2.5 poskyris, 27–29 psl.).

Teismui pripažinus neteisėtu ministerijos valstybės tarnautojo atleidimą iš einamų pareigų, atleistam valstybės tarnautojui už jo nedirbtą priverstinės pravaikštos laiką ministerija sumokėjo 22,2 tūkst. Lt vidutinį darbo užmokestį ir pervedė 6,9 tūkst. Lt darbdavio socialinio draudimo įmokų, dėl to patyrė 29,1 tūkst. Lt dydžio materialinę žalą (ataskaitos 2.6 poskyris, 30–31 psl.).

Ministerija 2013 metais paskolų gavėjų gražinamas paskolas (išduotas pagal 1992–1996 m. Vyriausybės nutarimais patvirtintas tvarkas) ir apskaičiuotas palūkanas (110,4 tūkst. Lt) be pagrindo priskyrė savo pajamoms ir panaudojo vykdyti Kaimo plėtros ir verslo skatinimo programos (01.01) priemonę „Parama kreditų palūkanoms kompensuoti“ (ataskaitos 2.7 poskyris, 31–32 psl.).

Sąlyginė nuomonė dėl valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams

Mūsų nuomone, išskyrus poveikį, kurį turi sąlyginės nuomonės pagrindą sudarantys dalykai, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija ir jai pavaldžios įstaigos visais reikšmingais atžvilgiais 2013 metais valstybės lėšas ir turtą valdė, naudojo, disponavo jais teisėtai ir naudojo įstatymų nustatytiems tikslams.

Valstybinio audito išvadą teikiame kartu su valstybinio audito ataskaita ir pridedame audituotų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių kopijas.

1-ojo audito departamento direktorius

Laimonas Čiakas

1-ojo audito departamento vyriausioji valstybinė
auditorė

Jolanta Balionienė